

Sloupek

Josef Koukal Nebo pivo

Injekci, nebo pivo! Společenská hra, kterou úspěšně praktikuje řada našich spojenců v Evropské unii, se od 1. listopadu rozjede naplno i u nás. Svoobodně a zvesela můžeme dál navštěvovat restaurace, což před časem řadu měsíců nešlo, avšak tentokrát už opravdu po předložení dokladu, že jsme se zachovali zodpovědně a nechali se očkovat či testovat. Přičemž testování už brzy nebude pro neočkované dospělé zadarmo.

Nejde o žádnou změnu, pravidlo platí dávno, jen jeho dodržování nikdo dosud nekontroloval, a tudíž se nerespektovalo. Přetížené hygienické stanice nemají

k dohledu kapacity, odpovědnost jde za hosty. Hostinští byli z obliga. Možná někde při vstupu do kvelbu někoho prověřili, ale nikoho, kdo by takovou kontrolou prošel, osobně neznám.

Lidé schvalují drobné prohřešky proti zákonu, povedou-li se, konstatuje Karel Poláček v Mužích v offsidu, když mladý Habásko přelézá bez placení plot fotbalového stadionu. Zhruba tak jsme se dlouhodobě chovali ve vztahu k dodržování hygienických nařízení platných pro hromadná stravovací zařízení. Teprve nyní, když se ukázalo, že sebevětší osvěta a nařízení, která jsou jen na papíře, nefungují a epidemie se další vlnou vrací, nesměle přistupujeme k principu, že platná opatření máme ctít a vymáhat.

Šíření nákazy je problém všech. Avšak hledme, jaký je nepoměr ve vnímání lékařů nebo učitelů, stojících automaticky v první linii, nákupních center či hromadné dopravy proti hospodským, kteří mají denně plný kvelb nekontrolovaných hostů!

Jistěže se brání. Že nemají lidi, o tom se lze ještě bavit. Ale úbytek klientely? Znamená to snad automatické příznání, že dosud docházeli s tichým souhlasem majitelů do hospod potenciálně infekční zákazníci, o něž teď přijdou? To se přece nemělo stát nikdy.

Podle Luboše Kastnera z Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků bude na dodržování předpisů po prvním listopadu dohlížet asi tak polovina hostinských. Nejen že je to sakra málo, ale co to vypovídá o disciplíně, jaká v oboru vládne? Když se zaváděl mnohem spornější zákaz kouření v restauracích, nikdo nakonec nesplakal. Tehdy se bojovalo o svobodu podnikání, teď jen o to, zda zůstaneme zdraví.

E-mailová pošta: redakce@pravo.cz
Jednotliví redaktori Práva: jmeno.prijmeni@pravo.cz

Lukáš Jelínek

Kdybychom nevěděli, že prezident leží ve středočeském špitálu pod bedlivým dohledem odborníků, mohli bychom si myslet, že se snad stal obětí únosu. Tak to přece bývá: strohá sdělení únosců, nulová možnost se s nimi dát do řeči a pokládat otázky, v krajním případě krátké video dokazující, že unesený žije.

Ne, nejde o štvanci na pana prezidenta, jak mi napsala čtenářka Z. H. Ten má chudák dost a všichni mu, doufám, že upřímně, přejeme návrat zdra-

ví. Řeší se jen chod země, kdy je v pracovní neschopnosti.

Miloš Zeman je v celé absurdní frašce nevině. Jeho prohřeškem však je, koho si vybral za spolupracovníky. Kancelář prezidenta republiky je specifickým úřadem. Nedosáhne na ni parlament ani vláda. O tom, jak bude vypadat, rozhoduje jedině prezident. Zeman není první, kdo dal přednost leckdy zvláštním kamarádům před špičkovými úředníky. Za Václava Havla působil Hrad také neotře. Nelinula se z něj ale arogance a nebyl obklopen kauzami či podezřeními jako za kancléře Vratislava Mynáře. Není divu, že se proti němu dlouhodobě vymezuje i premiér Andrej Babiš.

Že si za Zemanem na jednotku intenzivní péče mohl – do dne, kdy tomu zdravotníci učinili přítrž – přijít, kdo chtěl, a rozmlouvat s nemocným bez respirátoru, je pouze dokresle-

ním majetnického vztahu prezidentových podřízených k šéfovi, kterým je šumafuk, jestli mu třeba nepřítíží.

Nemohli jsme se bez všech těch tanečků obejít? Kdyby Hrad včas přiznal, že je prezident marod a že jeho schopnost fungovat je omezená, zmírnila by se hysterie, Zeman by měl na lůžku klid a ostatním ústavním činitelům by bylo známo, že si musí vystačit bez něj. V říjnu zvolená Sněmovna by se třicet dní od voleb sešla i bez dopisu prezidenta a žádný další neodkladný úkol teď na stole nemá. Povolební jednání zvládají straníční politici sami poměrně svižně.

Důležitý prezident bude, až se sejdou čerství poslanci a Babišův kabinet podá demisi. V tu chvíli ji musí mít komu adresovat. Pak nastává okamžik jmenování nového premiéra. Parlament by tudíž mělo zajímat, v jaké kondici Zeman je, až ve

druhém listopadovém týdnu. Potom bude mít smysl vznést opět dotaz na ošetřující lékaře, zda je s to vykonávat své pravomoci. Pokud ne, je zde článek 66 Ústavy, který po dobu, než se prezident zase kompetencí ujme, je převádí na předsedu Sněmovny a předsedu vlády.

Kdyby s jeho aktivací prezident nesouhlasil, může se obrátit na Ústavní soud. Pakliže by situace zašla takhle daleko, byla by to už mezinárodní ostuda. Proto by politici neměli spěchat a každý svůj krok pečlivě vážit. Včetně konzultací s lékaři, a bylo-li by to možné, tak i se samotným Zemanem.

Jsmo teprve kousek za volbami a nervozita v rozdělené společnosti trvá. Nemá ale cenu, aby poznamenávala léčbu prezidenta ani prostý dočasný převod jeho práce na jiné, s nímž Ústava za jasně daných podmínek počítá.

(Autor je politolog)

Že na Hradě straší, to je v podstatě normální, ale že bude strašit i v ÚVN, jsem nečekal!

KRESSBA, MIROSLAV KEMEL, www.kemel.cz

Kulík nebo Mazánek a panenka v koutě

Bohuslav Borovička

Dán, jehož autobus má pěti minutové zpoždění, začne na zastávce nervózně přecházet, zatímco italského cestujícího nerozhodí ani zpoždění mnohem větší. Dánský řidič ví, že musí jezdit na čas, zatímco ten

italský to vnímá tak, že vždycky může nastat situace, která mu znemožní dodržet jízdní řád. Pojem slib nebo závazek je na severu Evropy spojen s povinností dodržet ho, zatímco v jižní Evropě by se člověk měl o jeho dodržení snažit.

Tak začíná analytický komentář v EUobserver na téma kulturních odlišností v zemích Evropské unie. Jeho autor Ewoud van Laer, bývalý bankéř a činitel nizozemského ministerstva financí, soudí, že kulturní odlišností zemí Unie spočívají v tom, že jejich obyvatelé rozdílně vnímají hodnoty jako „správné“ a „špatné“. Už Go-

ethe prý poukázal na to, že německé „versprechung“ se od francouzského „promesse“ liší tím, že zatímco první je chápáno jako závazek a povinnost, to druhé ne tak docela.

Komentář dále rozebírá vnímání moci ve společenské struktuře. Zatímco v latinské, jihoevropské, kultuře je mocenské uspořádání chápáno jako pyramida, germánská kultura vychází z toho, že lidé jsou si rovni.

Od dvou autobusů přechází komentář ke konstatování, že korupce ve státní správě je celosvětově fenomén, ale v různých zemích je vnímána rozdí-

lně. Průzkum provedený pro potřeby Světového ekonomického fóra ukázal, na stupnici od 1 (běžné) do 10 (v žádném případě), že korupce je ve Skandinávii spojována s číslíci devět, zatímco v Itálii a ve Španělsku je to pětka, stejně jako třeba v Mexiku a v Indonésii. Podobné výsledky vycházejí ve vztahu k nezávislosti justice nebo třeba ve vztazích mezi zaměstnavateli a zaměstnanci.

Analýza pak přechází k fungování vládních institucí, ekonomických a měnových systémů a jejich odlišností v severní, západní a jižní Evropě. Je to zajímavé a poučné čtení, ale

člověka při tom napadne: Kam se poděla Evropa střední a východní, jejíž země tvoří více než třetinu členů EU?

Komentář nizozemského finančníka je sice okrajovou záležitostí, ale příznačnou v tom, jak jsou tzv. nové země v obecném vědomí vnímány, jak se s nimi počítá, jaký ohled se na ně bere a jaká váha se jim ve „společenských rovných“ přisuzuje.

Ze zamyšlení inspirovaného komentářem v EUobserveru plyne několik skutečností a poučení:

Všichni v Bruselu dnes vědí, že Polsko je země, která umí udělat pěkné dusno.

Polsko z EU nevystoupí ani nebude vyloučeno.

Polsko o peníze z EU nepříjde.

Polsko a Evropská komise vzájemně spory urovnají kompromisem, s nímž budou nakonec všichni smířeni.

Evropská komise bude na příště kolem Polska našlapovat opatrněji a bude brát větší ohledy na jeho názor.

Pro ty, kteří viděli film Martina Friče Cesta do hlubin študákovy duše: je lepší být Kulíkem než Mazánkem.

Pro nás pro všechny: Přísliví o panence, která by měla sedávat v koutě, je pěkná pitomost.

Miloš Balabán

Budoucí předseda vlády Petr Fiala navrhuje snížit chodek státního rozpočtu na rok 2022 redukcí vládních výdajů v rozsahu šesti procent napříč ministerstvy. Ponechme stranou, zda se to dá prosadit v pětkoalici, protože až noví ministři used-

nou do svých křesel, škrtači nadšení může rychle vyprchat. Navíc čtyřicet procent rozpočtu tvoří mandatorní výdaje a šetřit třeba na důchodech a sociálních dávkách moc nejde.

Možná by si Fiala mohl přečíst to, co nedávno zmínil ekonom Národohospodářského ústavu Akademie věd a člen Národní ekonomické rady vlády profesor Štěpán Jurajda. „Snížení daní z příjmů pomohlo dominantně vysokopříjmovým kategoriím, které ale byly charakterem krizí ekonomicky zasaženy méně než rodiny s nízkou kvalifikací a příjmy,“ řekl.

„Když bychom takhle pokra-

čovali, tak si lidé s vysokým příjmem, až nebude na veřejné výdaje, zaplatí soukromé nemocnice i školy. Ale budou žít ve společnosti, která se jim nebude líbit. A u voleb se rozdělná společnost projeví osklivěji, než si momentálně dokážeme představit. Již dnes máme významné regionální nerovnosti i nerovnost příležitostí,“ dodal Jurajda.

Společnost, v níž je narušena sociální koheze, je méně odolná vůči vážným krizím a zátěžovým situacím. A bylo by hůř, pokud by se škrtało u těch, kteří mají krizivě čelit v první linii: zdravotníkům, policistům a hasičům.

Zrádné škrty

A vážné krize jsou už nyní tvrdou realitou. Ceny elektřiny a plynu se znásobily, zdražila ropa a potraviny, inflace trhá rekordy. Hodina pravdy nastá-

Nejen my čelíme novému fenoménu – řetězení krizí

ne příští rok, až občané dostanou do svých schránek vyúčtování za energie. Že je zle, ví i evropský komisař pro práci a sociální práva Nicolas Schmit, který předpovídá, že miliony Evropanů zchudnou.

A aby toho nebylo málo, před

námi je další vlna pandemie covidu. Je reálné, že budeme opět čelit tisícům nových nemocných denně a zatížení nemocnic.

Nejen my tak čelíme novému fenoménu – řetězení krizí, které mohou torpédovat normální fungování společnosti. Bezhlavé škrty to mohou ještě urychlit.

Nemá smysl dnes po pětkoalici chtít, aby revidovala zrušenou superhrubé mzdy, které zaseklo velkou díru do rozpočtu. Je ovšem třeba možné, jak opět uvádí profesor Jurajda, uvažovat o míře daňové progresse, tj. zdanění podle výšky příjmu. Nebo přistupovat strategičtěji

k nastartování trhu práce, kde statisíce lidí oficiálně nepracují, protože jsou v dluhových pastech.

Nicméně v jedné věci by nová vláda s velkou většinou ve Sněmovně mohla být odvážná: po vzoru některých západních zemí schválit povinné očkování proti covidu aspoň pro některé nezbytné profese s tím, že bez toho nám hrozí propad a zbytečné oběti. Copak je ekonomicky normální, že máme naočkováno jen 66 procent populace od 12 let (odkdy je možné se očkovat) a přebytek vakcín? Ale to je nápad jen z říše snů.

(Autor je bezpečnostní analytik)